

Szakközépiskola — először

Szeptembertől egy iskola — akárcsak a falai közt tanuló sok diák — felsőbb osztályba lép: az új tanévben csak szakközépiskolai osztályok tanulnak majd a Rózsa Ferenc Gimnáziumban.

Ezzel az „avanzsálással” aztán messze környéken pár nélkül álló intézményre alakul, hiszen olyan középiskola, amelynek minden diákja szakképesítésért dolgozik, egyelőre még nem sok akad.

Olyan megkülönböztetés nem, amely a közlekedésgépészeti szak gépjármű-technikusi tagozatára vehet fel tanulókat két osztályba is! Mert nem mással, de éppen ezzel a „slágernépszerűségűnek” nyugodtan nevezhető tagozattal bővül most az iskola „profilja”. Hogy miért éppen a nemrégiben új épület szörnnyal megajándékozott intézményt kérte fel a Közlekedési- és Postaügyi Minisztérium a jövőre autós szakemberek képzésére? Egyszerű a válasz: a felmérések szerint mindenképpen ez az iskola mutatta a legkedvezőbb feltételeket. Pontosabban azonban, ha így fogalmazunk: fogja mutatni! Az eddig berendezett termeket ugyanis újabbak követik: nem kevesebb, mint 5 millió forintért felépítenek majd egy 400 négyzetméter alapterületű műhelycsarnokot, amelyben bőven jut majd hely mindenféle gépnek, felszerelésnek.

Persze, ez a felépítés épp elég izgulnivalót ad az iskola vezetőinek. Ahhoz ugyanis, hogy a Csongrád megyei Építőipari Vállalat — ígérete — 1970-ben tényleg tető alá hozhassa a jókora

épületet, igen sebesen el kellene készülniök a tervrajzoknak. A tervrajzoknak, amelyek papírra-vetésével a Szegedi Tervező Vállalatot bízták meg, s amely az elmúlt héten — dicséretére váljk! — meg is tartotta az első koordináló értekezletet.

Koordinálásra egyébként bőven van ok! Ilyen épület ugyanis, amely a szakképzésnek ezt a különös formáját szolgálja, még nemigen készült, s így aztán sok töprengésbe kerül, hogy hova is kerüljenek a hatalmas „tárgyak”.

Horváth Ferenc, az iskola igazgatója egyébként tudatni őrvel tudja bizonyítani, hogy miért van oly sürögősen szükség az új csarnokra. Csak néhányat ebből az érv-sorozatból! Az új szakma oktatásához elengedhetetlenek a maguknak sok helyet követelő benzínmotorok, dízelgépek; a most rendelkezésre álló néhány műhely már meglehetősen zsúfoltnak mutatkozik; meg egyébként is: csak az 5 milliós csarnok birtokában folyhat „illendő” színvonalon a szakoktatás, amelynek befejeztével éppen három „papírt” osztanak majd ki a búcsúzóknak. Az érettségi bizonyítványt, a szakképesítést igazoló dokumentumot és a — tervek szerint — a hivatásos gépkocsivezetői jogosítványt is. Mert, úgy lehet, autókáznai is fognak a most következő tanév elsőse, persze, csak harmadikos, negyedikes korukban...

Eppígy fogós kérdésnek mutatkozik az is, hogy miként szorítanak majd helyet

a vidékről — éppen 3 megyéből — toborzódó diákoknak az amúgyis zsúfolt kolégiumban. Ki kapjon jogot az „ágyfoglalásra”, s kinek mondják, hogy várjon, amíg a szintén most alapozásra váró, 306 fős diákokthoz elkészül...

Ott van aztán még az új diákok kiválasztása! Soha nehezebb töprengeni valót, mint azt, hogy ki kerüljön a felvették listájára, amelyet éppen a tervezettnél háromszor hosszabbra is meg lehetne nyújtani...

Mind, mind megválaszolásra váró gondok.

De azért mégiscsak a jövőre örömeik születésének szívesen vállalt gondjai! Eppen olyanok, amilyenekkel már bővíben akadt „birkózni” eddig is.

A Rózsa Ferenc Gimnázium kapuján ugyanis már több éve fent fénylik a tábla: szakközépiskola. Iskolája a fehér köpenyes kereskedőknek, iskolája a kék zubonyos villanyszerelőknek, s iskolája — egyelőre — a szintén kék munkaruhában ügyeskedő mezőgazdasági elektromos szerelőknek is.

És nem akármilyen iskolája, hiszen, mint azt a „házi” statisztika jól mutatja, tanult szakmájában szokott elhelyezkedni a végzették erős többsége.

Hogy az előttük jártakhoz igazítják majd szándékaikat az ideit év szeptemberében belépők is? Minden bizonnyal, hiszen az autókhoz értő szakemberekre igazán nagy szükség lesz.

Akác László

Tudósítások

a szegedi nagy vízről

14. Szeged városával még sohasem történt akkora csoda, mint közvetlenül az árvíz után. A közegészség-tan összes szabályai szerint az itt maradt lakosságnak rohamosan ki kellett volna halnia: akit nem ölt meg az árvíz, annak életét veszélyeztette az ivóvíz. Más víz nem állott rendelkezésre, mint ami bejött a városba és fertőző volt e nagy területű városnak minden szennyével, bűzös és poshadt volt. Szakértők megállapították, hogy a víznek ivásra, vagy főzésre való használata rendkívül veszélyes. „Igyék a lakosság ásványvizet!” De amennyi ásványvíz csak található volt a Hungáriában, mind elfogyott már az első napon. A szegedieknek különben is hiába magyarázta volna akárki, hogy a Tisza vize nem jó.

Hiába hirdették ki azt is, hogy „a város belterületén, az állóvizekben fogott halakat megenni veszélyes” — a nép nem hitte el, hogy az élve kifogott hal veszélyes és sok embernek volt tápláléka a Sándor utcában vagy a Hóbiárt utcában fogott halacska. A víz apadtával sok volt a rák, az árvíz után egy-két évvel pedig megmaradt a pocsolnyákban nagyon sok csík, melyet a szegediek csak egy alakban élveztek: savanyú káposztában, tejföllel, nem ismeretesek olyan esetek, hogy valaki meghalt volna tőle.

Ahol a házak megmaradtak, mert csak egy-két lábnyi víz érte őket, a pincék természetesen ott is megteltek vízzel. A rothadás folyamata természetesen hamar megkezdődött, s a pincék rettenetes bűzt árasztottak. A hatóság hiába fenyegette tíz forinttól ötven forintig terjedő büntetéssel a háztulajdonosokat; senki sem tudta a vizet annyira kimerni a pincéből, a rothadó anyagokat is mind el tudta volna távolítani.

Mindenütt baj volt azokkal az utcákkal is, melyekről lassanként lehúzódott a víz. Mert a víz helyén sár és iszap maradt, mely csak igen lassan száradt ki, s eközben szintén bűzt árasztott. Az utcák szintje sem volt egyenletes és emiatt apró töcsök mindenütt maradtak. Nyilvánvaló volt, hogy ezeket nemcsak a közlekedés, hanem a közegészség érdekében is minél sürgetőbben kell tisztítani. Erre a célra azonban csak száraz földet lehetett használni. A friss földet Újszegedről szállították azoknak az utcáknak a befödésére, amelyről lement a víz, s e célra kétszázötven kocsi fogadtak napi ezer forint költséggel.

Az újszegedit kivéve az összes temető víz alatt voltak — a szegedi polgárnak tehát nemcsak otthona nem volt, hanem sírgödörét sem találhatta. Újszegeden nyitottak egy ideiglenes temetőt az árvízi idő halottjai szá-

Mentőcsónakok a Széchenyi téren

mára. Ugyancsak Újszegeden, a „százlábú hídnál” volt a híres „halál-barát”. Azokat a hullákat, melyeket a vízből kifogtak vagy a romok alól kiszedtek, mind idevitték s negyvennyolc órára közszemlére kitétték. A lakosságot felhívták, hogy legyen a hatóságnak a segítségére a halottak kitételének megállapításában.

Abban a háromszögű parcellában, mely a szeged—szőregi vasút és a Torontáli Társulat töltésének keresztelésénél van, az árvíz halottainak sírdombjai már besüppedtek; de egy emlékkőn talán még elolvasható a következő (különböző elég gyenge) kis vers:

Vészben haltatok el: Szeged
[él s emléketeket őrzi
Isteni áldásért hamvaitokra
[könyörg!

A régi Szeged is, ki tagadhatná, a Tisza szülőtte volt. Mint gondos anya, féltőn nevelte föl, s 79-re, talán fájlalván, hogy ez a nagyreményű gyerek milyen álmosan tunya, milyen laposan lassú felnőtté cseperedik, fogta magát — kedveskéen nyakon lötytyintette, hogy ebreddjen tudatára igazi mivoltának.

Föl is ébredt. Amint ocsúdni kezdett, a sárrá töp-ped régi helyén az akkori Európa legmodernebb városa emelkedett. A fél világ figyelt sorsának fordulásait, s az erkölcsieken túl, bő kezű segítségével támogatta talpraállását.

Mire elment a víz, a kárbe-csőlők készen álltak a számadással: „20 millió forint úszott el az árral!” A Szegedi Napló kicsillatja a tételt, 50 millióra takarékos Szeged vesztését, s megszólta a kormányt vakai szűkmarkúságáért. Mire a kormány viszt-szareplikázott: Szegeden csak a falu pusztult el, a város abban a háromszáz-egyházy házban lakott, ami állva maradt.

Hanem a katasztrófa és a belőle való kijutás feldolgozása kész néplelektani tanulmány lehetne. Már a menekülés éjszakáján kiűtköztek a városrészek különbözőségei. Az alsóvárosi kenyérrel a hóna alatt, vállán a subával szaladt. Mi is lehetne ennél fontosabb? A felsővárosi politúros bútorokból rakott össze magának szélárnyékot a gátak magaslatán. Az első napi gyorssegélyt az alsóvárosi szegényebb népek is csak únszólásra fogadták el, a felsővárosiak a kezüket se nyújtották ki érte.

A kárbe-csőlő bizottságban működő urak döbbenten csodálkoztak, hogy milyen mérsékelt összegeket vállanak be a károsultak, mikor ingó és ingatlanjaik értékét hivatalosan tudakolták. Alsóvároson átlagban 40 forintra

becsülték egy parasztház be- rendezését, s 900—1000 forintra magát a názat. (Az akkori urak, s talán sok mai kapzsi szempontjából élhetetlenek voltak a bűcsületős ösők.)

S valóban szerény összegek ezek. De ki is győzné fölbecsülni, megfizetni azokat a szent helyeket, régi udvarok, régi eperfaínak árnyékát, a kemencepadkát, a pitvart, a tornácot, az utcán levő kispadot, ahol a nagyapák unokáikat dajkálták, ahol az unokák első fogukat siratták, ahol először ejtették ki a szót: apám, anyám, nagyapám, nagymamám?

A szegediek kemény árat fizettek a régi elvesztésével, az új megteremtésével városukért. A szegedinek kellett itt megővekeini, azért, hogy város, és ne is akármilyen teremtdjék a régi helyén. Szegedinek kellett itt lenni, hogy a pusztulás láttán világ-gá ne fussanak.

A bajban sok jó embere akadt ennek a városnak. Hosszú felsorolásokat citálhatnánk arról, ki mit adott pénz, tervet, tanácsot, gondolatot, együttérzést, biztatást.

Az épülő új város tervezéséhez a bűdosásban élő agg Kossuth Lajos is sok levelében elküldte elképzeléseit, s jókívánságait, hogy soká, soká éljen „Szegednek népe, nemzetem büszkesége...”

Mi, maik büszkék vagyunk városunkra mindenes-től, ahogy van, s ki vitathatná, szeretjük. De néha, nagyon néha, s néhová belátogathatna a Tisza, sárrá téve, azzal a határozottsággal, ahogy 79-ben tette, ami avult, rozszant és előrejutásunk útjában áll. Akkor újat építenénk, jót, modernet helyettesítet, ahogy elődeink tették.

(Vége.)

Martfűtől Selypig

Ezen a héten a Szolnok megyei Néplap, a Hajdú-Bihari Napló, a Keletmagyarország és a Heves megyei Népújság szolgáltatta számunkra az újdonságokat. Nem vitás, hogy ha csak egy mód van rá, olyan cikkeiket vesszük alapul, melyek itt, Szegeden is érdekesek, netán még követhetők is...

Cipőkiállításról

Mostanában sok szó esik a cipőkről, minőségükről, ezért is érdeklődéssel olvassa az ember a cipőgyárakból érkezett híreket. A martfűi Tisza Cipőgyárban a fejlesztési osztály és a Bőripari Tudományos Egyesület helyi csoportja műszaki napokat rendezett, s ennek keretében bemutatták a gyár fejlődését. Az 1968-as esztendő különösen sok újdonságot hozott számukra. Tavaly nyílt meg a kunszentmártoni fióküzem, tavaly kezdtek el dolgozni az olasz gumipari gépsorok, s léptek működésbe a tűződei futószalagok. A műszaki napok kiállításán látható volt a Tiszavinil nevű polyuretán alapanyagú műbőrragasztó, amelyet a Tisza Cipőgyár vegyészeti dolgozta ki; a műbőrragasztó gép; a vulkanizált eljárással készülő cipők fasarokbetétje helyett alkalmazott kenderpozdorja betét.

Most már csak az hiányzik, hogy a cipők is jók legyenek!

Virágos város

Évszázados hagyományai vannak Debrecenben a virágkultusznak. Itt jelentek meg például az ország első füvészkönyvei. Miliusz Juhász Péter, Diószegi Sámuel, Fazekas Mihály munkái az országhatárokon túl is ismertek voltak. Simonyi Öbester, Vas Pál, Pohl Ferenc park- és virágseretéről messzi földön beszéltek. 1861-ben az országban első között alakult meg Debrecenben a kertészegylet.

Tallózás a megyei lapokban

A mai Debrecen parkjainak területe meghaladja a 480 ezer négyzetmétert, ebből a virággal beültetett terület csaknem 14 ezer. A tanács és a népfőnt évek óta meghirdeti a Tiszta és virágos Debrecenért mozgalmat. Idén az első helyet elérő terület 500 ezer forintot kap. A társadalmi munkában legsebben parkosított utca, a legszebben virágosított bérház lakóit színházberlettel jutalmazták. Még a legszebb erkélyek tulajdonosai is vásárlási utalványt kapnak elismerésül.

Pécs példáján?

Nyíregyháza közlekedéspolitikai koncepciója szerint már 1969 második felében megszűntetik a villamos, s helyébe autóbust állítanak. Az 5. Autóközlekedési Vállalat összesen 18 buszt szándékozik forgalomba helyezni

a helyi közlekedés lebonyolítására. Az AKÖV véleménye szerint minden garancia megvan arra, hogy a villamosokat jó autóbúszközlekedéssel váltják fel. Probléma azonban, hogy Nyíregyházán is sok a keskeny, 6 méteres úttest, amin a csuklós búszok csak nehezen tudnak forgolódni. Tervbe vették tehát szélesítésüket. Eltanulni is érdemes módszer: a menetrendet, a járatok sűrűségét, az útvonalakat — a lakosság és az üzemek igényei alapján — erre a célra alakult bizottság határozza meg.

Édes újdonság

A selypi cukorgyár „kiütötte” a belgákat, a Tablet Sugar — Snow white feliratú hófehér kockacukorral, melyet a szerencsi cukorgyárral együtt iráni megrendelésre készít. Azelett belga gyár szállított ilyen cukrot Iránba. Ez a cukor kétszer finomított, különleges keménységű (lám, van, akinek ez a jó!) kockacukor. Mintegy 4500 tonnát gyártanak belőle. Külön üzemet kellett szervezni ehhez Selypen, ahol 333 nő dolgozik.

Meghalt a király...

A springfieldi szövetségi börtön kórházában 71 éves korában szívroham következtében elhunyt Vito Genovese — a „Cosa nostra”, a legnagyobb amerikai bűnöző-szindikátus koronázatlan királya.

„Don Vitone”, ahogyan félelemmel vegyes tisztelettel az alvilágban nevezték — még a börtönőrökön keresztül is ellenőrzése alatt tartotta „birodalmát”. A hatóságok tízenháromszor próbálták rátenni a kezüket a legsúlyosabb bűntetteikért, közöttük gyilkosságért is, de Genovesének mindig sikerült elmenekülnie az igazságszol-

gáltatás elől. Legutóbb már csak néhány lépés választotta el a villamosszéktől, amikor a vád koronatanúját holtan találták a brooklyn börtönben: ismeretlen tettesek megmérgezték. Kábítószert kereskedésért végül mégis sikerült Genovesét 15 évre rács mögé dugni. „Don Vitone” azonban a börtönből is tovább irányította a „Cosa nostra”-t.

Genovese útját a gengszterek trónjára a szó szoros értelmében hullák szegélyezték. Az ő utasítására gyilkolták meg Albert Anastasiát, „a gyilkosok szindikátusának” vezérét. Genovese külsőre egyébként olyan volt, mint egy tekintélyes üzletember. Azaz: csakugyan az volt. A „Cosa nostra” több milliárd

dolláros forgalmat bonyolított le. Maga Genovese is multimilliomos volt 1957-ben, a gengsztervilág főkolomposainak találkozáján lett „hivatalosan” is a „Cosa nostra” vezetője.

Genovese egyébként a második világháború idején visszatért Olaszországba ahol Mussolini annyira kedvelte, hogy sajátkezüleg tűzött érdemrendet a mellére.

A „Cosa nostra” királyának elhunytá egyúttal azt jelenti, hogy az alvilág vezetői között megindul a harc elhagyott trónjáért és örökségért. Ezt a harcot valóságos mézslársás kíséri. A rendőrség több tucat, sőt több száz titokzatos gyilkosság után nyomoz az Egyesült Államok különböző vidékein.